

Kemoterapi Alan Jinekolojik Kanserli Hastaların Aktivite Performanslarının Toplumsal Katılım ve Yaşam Kalitesi Üzerine Olan Etkisi

Serkan Pekçetin¹, Gonca Bumin², Tayfun Güngör¹, Suphi TUNÇ¹

¹ Dr. Zekai Tahir Burak Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Onkoloji Servisi

² Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Amaç: Bu çalışmanın amacı kemoterapi alan jinekolojik kanserli hastaların aktivitelerdeki performans ve tatmin düzeyinin toplumsal katılım ve yaşam kalitesi üzerine olan etkilerini belirlemektir. **Gereç ve Yöntem:** Eylül 2011- Şubat 2012 tarihleri arasında Dr. Zekai Tahir Burak Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kemoterapi Merkezinde kemoterapi almakta olan jinekolojik kanser teşhisi almış hastalardan basit rastgele örneklem yöntemiyle seçilen 30 hasta değerlendirmeye alındı. Değerlendirmede araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik özellikleri değerlendiren soru formu, kişilerin aktivite performansı ve tatmin durumunu değerlendirmek için COPM(Kanada Aktivite Performans Ölçümü), toplumsal katılımı değerlendirmek için WHO-DAS 2 (World Health Organization Disability Assessment Schedule 2.0) ve yaşam kalitesini değerlendirmek için FACT-G (Functional Assessment of Cancer Therapy-General) test bataryaları uygulandı. Verilerin yüzdelik dağılımları hesaplandı ve değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi Pearson bağıntı analiziyle incelendi. **Sonuçlar:** Çalışmadaki kişilerin yaş ortalaması $54,96 \pm 10,52$ idi. Üretkenlik durumu incelendiğinde %90'nın çalışmadığı ve ev hanımı olduğu belirlendi. Hastaların %73,3 'ü evli ve % 70'nin ekonomik durumu orta düzeyde idi. Çalışmadaki kişilerin %76,7'si over kanseri, %3,3'ü serviks kanseri, %20'si endometrium kanseri idi. Çalışmamızda kullanılan COPM ölçeğine göre %19 oranıyla komşu ziyaretleri kişilerin en çok zorlandığı aktivite olarak bulundu. Aktivite performans puanıyla toplumsal katılım ($r=,442, p<0,05$) ve yaşam kalitesi arasında ($r=,403, p<0,05$) pozitif ilişki bulundu. Aktivite tatmin puanıyla yaşam kalitesi arasında da pozitif ilişki olduğu belirlendi ($r=,458, p<0,05$). **Tartışma:** Çalışmamızda kişilerin aktivite performansıyla tatmin düzeyi azaldıkça yaşam kalitesi ve toplumsal katılım seviyelerinde de azalma olduğu görüldü. Bu sonuç kanser ve kemoterapinin yol açtığı fiziksel etkilerin; yalnızca kişilerin aktivite performanslarını etkilemediğini aynı zamanda kanserli hastaların gerek medikal tedavilerinin, gerekse rehabilitasyonlarının başarı ölçütü olarak kullanılan yaşam kalitesi ve toplumsal katılım parametrelerini de etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle kanser rehabilitasyonu birimlerinde ergoterapistlerin görev olarak bireylerin kişisel ve çevresel faktörleriyle kendine bakım, iş-üretici ve boş zaman aktiviteleri açısından değerlendirmeleri yaparak müdahale programlarını planlamaları ve uygulamaları bireylerin yaşam kalitesini arttırmak ve toplumsal katılımlarını sağlamak açısından önemlidir.

The Effects of Occupational Performance on Community Participation and Quality of Life of Gynecologic Cancer Patients Who Receive Chemotherapy

Purpose: The aim of this study was to determine the effects of occupational performance and satisfaction on community participation and quality of life of gynecologic cancer patients who receive chemotherapy. **Material and Methods:** 30 gynecologic cancer patients, who had been receiving chemotherapy

treatment at Dr. Zekai Tahir Burak Education and Research Hospital Chemotherapy Center between September 2011 and February 2012, were randomly assigned for evaluation and included in the study. Socio-demographic characteristics of the patients were assessed with a questionnaire which was prepared by the researcher; occupational performance and satisfaction were assessed with COPM (Canadian Occupational Performance Measurement) and quality of life was assessed with FACT-G test (Functional Assessment of Cancer Therapy-General). Frequencies were calculated, and the direction and extent of the relationship between the variables were examined using the Pearson's correlation analysis.

Results: The average age of people in the study was 54.96 ± 10.52 . When productivity of patients was examined; %90 of patients were not working and they were housewives. Of the patients, 73.3% were married and 70% of them had moderate economic situation. Of the 30 patients, 76.7% had ovarian cancer, 3.3% had cervical cancer and 20% had endometrial cancer. According to COPM results % 19 of patients declared that the hardest activity was to visit neighbours. Between occupational performance scores and community participation ($r = ,442, p < 0,05$), quality of life ($r = ,403, p < 0,05$) positive correlation was found. There was a positive correlation between occupational satisfaction scores and quality of life scores ($r = ,458, p < 0,05$). **Conclusion:** The results have shown that the occupational performance and satisfaction have significant effects on community participation. This result showed us the physical side-effect of cancer and that chemotherapy does not only affect the activity performance but also affect community participation and quality of life parameters which are used for medical treatment and rehabilitation success. Therefore, occupational therapists should assess self care, productivity and leisure activities of individuals along with personal and environmental factors and plan, implement interventions for increasing quality of life and community participation in cancer rehabilitation units.